

B. Osobitná časť

K článku I (zákon č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 (§ 3 ods. 1 a § 15 ods. 2)

Zvyšuje sa veková hranica nezaopatreného dieťaťa z 25 na 26 rokov. Súčasná veková hranica 25 rokov nereflektuje všetky študijné programy, ktorých štandardná dĺžka štúdia presahuje päť rokov. V dôsledku toho môže študent, ktorý po skončení strednej školy bezprostredne nastúpil na vysokú školu, študuje bez prerušenia a riadne sa pripravuje na povolanie, stratiť nárok na prídavok na dieťa ešte pred ukončením štúdia, a to výlučne z dôvodu dovŕšenia 25 rokov. Týkať sa to môže najmä šesťročných spojených študijných programov, ale aj ďalších študentov študijných programov druhého stupňa alebo spojeného prvého a druhého stupňa, ktorí počas štandardnej dĺžky štúdia dovŕšia 25 rokov. Zároveň sa zosúladí právna úprava nezaopatreného dieťaťa s právnou úpravou nezaopatreného dieťaťa podľa § 9 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a odstraňuje sa rozdielny prístup k posudzovaniu nezaopatrenosti dieťaťa podľa jednotlivých právnych predpisov.

K bodom 2 až 7 (§ 5, § 6)

Navrhovanou právnou úpravou sa vymedzuje lekárska posudková činnosť na účely posudzovania dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa a zároveň sa jednoznačne upravuje, kto túto činnosť zabezpečuje a vykonáva. Cieľom je zosúladiť zákonnú úpravu s aplikačnou praxou, podľa ktorej posudzovanie dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa vykonávajú posudkoví lekári úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. Ustanovuje sa, že výkon lekárskej posudkovej činnosti zabezpečuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny a príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu oprávnenej osoby a že lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady na výkon lekárskej posudkovej činnosti v rámci integrovanej posudkovej činnosti podľa zákona č. 376/2024 Z. z. Súčasne sa upravujú nadpisy ustanovení tak, aby zodpovedali ich vecnému obsahu.

K bodu 8 [§ 7 ods. 1 písm. a)]

Ustanovuje sa podmienka trvalého pobytu alebo prechodného pobytu nezaopatreného dieťaťa na území Slovenskej republiky ako jednu z podmienok nároku na prídavok na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa. Cieľom úpravy je vytvoriť primerané podmienky na overovanie skutočností rozhodujúcich pre poskytovanie prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa najmä vo vzťahu k zabezpečovaniu starostlivosti o nezaopatrené dieťa a plneniu povinností súvisiacich s jeho výchovou a vzdelávaním. Zároveň sa prispeje k efektívnejšiemu výkonu štátnej správy a spoľahlivejšiemu overovaniu splnenia podmienok nároku na prídavok na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa prostredníctvom údajov evidovaných v informačných systémoch verejnej správy.

K bodu 9 – (§ 12a)

Rozširuje a precizuje sa okruh dôvodov, pri ktorých platiteľ rozhodne o určení osobitného príjemcu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa. Za skutočnosti odôvodňujúce určenie osobitného príjemcu sa výslovne ustanovujú prípady neplnenia povinného predprimárneho vzdelávania, povinnej školskej dochádzky nezaopatreného dieťaťa, neprihlásenie na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania alebo povinnej školskej dochádzky. V prípade neprihlásenia dieťaťa na povinné predprimárne vzdelávanie alebo povinnú školskú dochádzku sa považuje za obdobie nesplnenia podmienky celé obdobie až do riadneho zápisu dieťaťa na povinné predprimárne vzdelávanie alebo povinnú školskú dochádzku. Dopĺňajú sa tiež vybrané priestupky podľa § 72 zákona č. 321/2025 Z. z. o školskej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré súvisia s ohrozovaním výchovy a vzdelávania dieťaťa, neposkytovaním súčinnosti škole pri riešení rizikového správania dieťaťa, narúšaním výchovno-vzdelávacieho procesu, ako aj s ochranou pedagogických a odborných zamestnancov pri výkone ich povolania. Medzi dôvody na určenie osobitného príjemcu sa dopĺňa spáchanie úmyselného trestného činu maloletým nezaopatreným dieťaťom. Dôvodom určenia osobitného príjemcu naďalej zostáva aj spáchanie priestupku maloletým nezaopatreným dieťaťom podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, uloženie výchovného opatrenia oprávnenej osobe alebo nezaopatrenému dieťaťu a poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi prostredníctvom osobitného príjemcu. Tým nie je dotknutá možnosť platiteľa určiť osobitného príjemcu aj v prípade, že oprávnená osoba nevyužíva prídavok a príplatok k prídavku na účel podľa § 1 ods. 2 a 3 pri existencii ďalších skutočností preukazujúcich nedostatočné plnenie povinností oprávnenej osoby vo vzťahu k riadnej výchove a výžive nezaopatreného dieťaťa. Cieľom je najmä posilniť zodpovednosť oprávnenej osoby za riadne plnenie povinností vo vzťahu k výchove a vzdelávaniu nezaopatreného dieťaťa a rozšíriť okruh skutočností, ktoré sa považujú za nevyužívanie prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa v súlade s ich účelom. Skutočnosti odôvodňujúce konanie platiteľa (určenie osobitného príjemcu alebo zastavenie výplaty prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa) nastanú v okamihu, keď sa o nich platiteľ preukázateľne dozvie, teda kedy mu bolo doručené oznámenie o záškoláctve, alebo oznámenie o spáchaní priestupku alebo spáchaní trestného činu na základe rozhodnutí príslušných orgánov, uložení výchovného opatrenia, alebo určení osobitného príjemcu podľa zákona č. 417/2013 o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Spresňuje sa postup pri určení osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku na dieťa. Ak je osobitný príjemca už určený podľa osobitných predpisov, určí sa za osobitného príjemcu prídavku a príplatku k prídavku tento osobitný príjemca. V teoretickej rovine, najmä pri prechode na novú právnu úpravu, je možné, že oprávnená osoba už má určeného osobitného príjemcu podľa zákona o rodičovskom príspevku a súčasne má určeného iného osobitného príjemcu podľa zákona o pomoci v hmotnej núdzi. V takomto prípade, pri splnení zákonom o prídavku na dieťa ustanovených podmienok na určenie osobitného príjemcu je platiteľ oprávnený pri uplatnení jeho rozhodovacej právomoci zmeniť osobitného príjemcu tak, aby ním bol len jeden subjekt. Na základe poznatkov aplikačnej praxe je v rozhodujúcej miere za osobitného príjemcu určená obec, v ktorej má oprávnená osoba trvalý pobyt alebo prechodný pobyt.

V ostatných prípadoch sa umožňuje určiť za osobitného príjemcu aj inú právnickú osobu vrátane obce alebo fyzickú osobu, ktorá spĺňa zákonom ustanovené podmienky a s určením súhlasí. Ak takúto osobu nemožno určiť, osobitným príjemcom sa určí obec podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu oprávnenej osoby. Zároveň sa zavádza povinnosť platiteľa informovať o určení osobitného príjemcu v lehote piatich pracovných dní všetky relevantné subjekty, ktoré môžu v rámci svojej pôsobnosti prispieť k odstráneniu dôvodov, pre ktoré bol osobitný príjemca určený. Ide najmä o obec (ak nie je osobitným príjemcom), školu, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadenie poradenstva a prevencie. Na tento účel sa zároveň ustanovuje rozsah údajov poskytovaných v oznámení. Osobitnému príjemcovi sa ukladá povinnosť nielen použiť prídavok a príplatok k prídavku na zákonom ustanovený účel, ale aj aktívne pôsobiť na odstránenie dôvodov, ktoré viedli k jeho určeniu. Pomoc môže osobitný príjemca poskytnúť vlastnou činnosťou alebo ju sprostredkovať, najmä v spolupráci s informovanými subjektmi podľa ich pôsobnosti. Cieľom je vytvoriť podmienky na koordinovaný postup relevantných subjektov a odstránenie príčin, pre ktoré bol osobitný príjemca určený.

Zavádza sa mechanizmus dočasného zastavenia vyplácania prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa v prípadoch opakovaného alebo pokračujúceho porušovania zákonom ustanovených povinností. Po určení osobitného príjemcu sa sledujú tri kalendárne mesiace nasledujúce po kalendárnom mesiaci, od ktorého bol osobitný príjemca určený. Toto obdobie je rozhodujúcim obdobím, počas ktorého má osobitný príjemca v spolupráci s relevantnými subjektami pracovať na odstránení príčin, pre ktoré bol osobitný príjemca určený.

Ak počas rozhodujúceho obdobia v žiadnom z kalendárnych mesiacov nenastane skutočnosť podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu platiteľ osobitného príjemcu uvoľní. Platiteľ však osobitného príjemcu neuvoľní, ak na určenie osobitného príjemcu trvá iný dôvod naďalej (napr. osobitný príjemca bol ustanovený z dôvodu uloženého výchovného opatrenia, ktoré ešte neskončilo).

Ak počas rozhodujúceho obdobia nastane skutočnosť podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu len v niektorom zo sledovaných mesiacov, osobitný príjemca sa neuvoľní a zostáva určený počas ďalších troch kalendárnych mesiacov nasledujúcich po skončení rozhodujúceho obdobia. Ak počas tohto ďalšieho trojmesačného obdobia nastane niektorá zo skutočností podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu, platiteľ pristúpi k zastaveniu výplaty prídavku a príplatku k prídavku od mesiaca, kedy táto skutočnosť nastala. Ak počas celých troch mesiacov tohto ďalšieho obdobia skutočnosť podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu nenastane, platiteľ rozhodne o jeho uvoľnení.

Ak počas rozhodujúceho obdobia skutočnosť podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu nastane v každom z troch sledovaných mesiacov, platiteľ pristúpi k zastaveniu výplaty prídavku a príplatku k prídavku od mesiaca, kedy táto skutočnosť nastala.

Výplata sa obnoví po uplynutí troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov, počas ktorých nenastane skutočnosť podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu teda ak platiteľ počas 3 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov nezistí opätovný výskyt zákonom ustanovených dôvodov.

Právna úprava zároveň rieši aj situáciu, keď v období 3 mesiacov po uvoľnení osobitného príjemcu opätovne nastane niektorá zo skutočností podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu. V takom prípade sa opätovne určí osobitný príjemca, ale rozhodujúce obdobie sa neuplatní. Postupuje sa hneď do obdobia, kedy v prípade, že nastane niektorá zo skutočností podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu, platiteľ pristúpi k zastaveniu výplaty prídavku a príplatku k prídavku od mesiaca, kedy táto skutočnosť nastala, pričom výplata sa vždy obnoví až po uplynutí troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov, počas ktorých nenastala skutočnosť podľa § 12a ods. 1 písm. a) prvého alebo druhého bodu.

Právna úprava nevylučuje samotný nárok na prídavok na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa, ale vylučuje nárok na jeho výplatu počas obdobia trvania zákonom ustanovených skutočností. Ide teda o zánik nároku na výplatu dávky, nie o zánik nároku na dávku. Účelom tejto právnej konštrukcie je umožniť obnovenie výplaty prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa po odstránení dôvodov, ktoré viedli k jeho nevyplácaniu, bez potreby opätovného podávania žiadosti alebo opätovného posudzovania splnenia podmienok nároku, ak nedošlo k zmene skutočností rozhodujúcich na poskytovanie prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa.

Návrh zákona zároveň obsahuje ochranný mechanizmus pre prípady, ak sa následne preukáže v oblasti zanedbávania povinného predprimárneho vzdelávania alebo povinnej školskej dochádzky [§ 12a, odsek 1 písmeno a) bod 1], že sa oprávnená osoba priestupku nedopustila. Za preukázanie sa považuje rozhodnutie orgánu príslušného na prejednanie priestupkov. V takom prípade sa prídavok na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa doplatia spätne za obdobie, počas ktorého sa nevyplácali.

Právna úprava stanovuje obdobie uvoľnenia osobitného príjemcu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa ak pominuli dôvody na jeho určenie, zároveň predlžuje obdobie určenia osobitného príjemcu v prípade, ak nezaopatrené dieťa neospravedlnene vynechá viac ako 60 vyučovacích hodín v príslušnom školskom roku. V takom prípade sa osobitný príjemca určí do konca prebiehajúceho školského roka, najmenej však na obdobie troch po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov.

K bodu 10 (§ 19d)

V súvislosti s navrhovanými zmenami sa upravuje prechod právnych vzťahov vzniknutých podľa doterajšej právnej úpravy na právny režim účinný od 1. januára 2027. Prechodné ustanovenie zabezpečuje kontinuitu právnych následkov a upravuje spôsob posudzovania prípadov, v ktorých bol podľa doterajšej právnej úpravy určený osobitný príjemca, alebo bol prídavok na dieťa odňatý. Cieľom úpravy je zabezpečiť plynulý prechod na nový právny režim nevyplácania dávky, zachovať právnu istotu dotknutých osôb a predísť aplikačným nejasnostiam pri uplatňovaní právnej úpravy účinnej od 1. januára 2027.

K článku II (zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 [§ 3 ods. 1 písm. o)]

Navrhuje sa doplniť pôsobnosť Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky o realizáciu projektov a programov v oblasti sociálnych vecí a služieb zamestnanosti. Cieľom úpravy je zosúladiť zákonné vymedzenie pôsobnosti ministerstva s jeho úlohami pri príprave, realizácii a vyhodnocovaní projektov a programov financovaných z vnútroštátnych, európskych prípadne iných zdrojov.

K bodu 2 (§ 5 ods. 9)

Upravuje sa trvalé vymedzenie sídiel a územných obvodov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny určených na výkon štátnej správy pri zabezpečovaní koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia v rámci členských štátov Európskej únie. Nadväzuje sa na pozitívne skúsenosti so špecializovanými pracoviskami zriadenými v rámci výkonu agendy koordinácie rodinných dávok EÚ (podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 5/zv. 5; Ú. v. EÚ L 166, 30.4.2004) v platnom znení a Nariadenia Európskeho parlamentu a rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup na vykonávanie nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (Ú. v. EÚ L 284, 30. 10. 2009) v platnom znení), ktoré prispeli k zvýšeniu odbornosti, efektívnosti a jednotnosti rozhodovacej činnosti. Zachovanie tejto špecializácie je významné aj z pohľadu plnenia cieľov právnej úpravy v oblasti podpory riadneho plnenia povinného predprimárneho vzdelávania a povinnej školskej dochádzky, keďže v cezhraničných situáciách umožňuje efektívnejšie získavanie a overovanie informácií rozhodujúcich pre poskytovanie rodinných dávok podľa koordinačných nariadení Európskej únie vrátane skutočností súvisiacich so vzdelávaním nezaopatrených detí v inom členskom štáte Európskej únie.

K článku III (zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)**K bodu 1 (§ 44a)**

Navrhuje sa v súvislosti so zmenami a doplneniami zákona o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa vykonať aj súvisiace zmeny zákona č. 305/2005 Z. z. tak, aby ich kombináciou bolo podporené plnenie účelu náhradnej starostlivosti ako to ustanovuje zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Navrhuje sa zároveň nanovo upraviť opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na zabezpečenie účelu náhradnej rodinnej starostlivosti tak, aby bolo jednoznačné, aké úlohy plní orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately vo vzťahu k náhradným rodinám.

(§ 44a ods. 1)

Ak je to potrebné, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately náhradným rodičom, ktorým bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnom a poručníkom, ktorí sa

osobne starajú o dieťa poskytuje sociálne poradenstvo alebo iné odborné poradenstvo alebo vykonáva opatrenia na uľahčenie riešenia výchovných alebo rodinných problémov a pomáha pri uplatňovaní zákonných nárokov dieťaťa (môže tak urobiť sám alebo prostredníctvom centra pre deti a rodiny, ktoré takéto odborné činnosti vykonáva ambulantnou resp. terénnou formou).

Praktické skúsenosti poukazujú na fakt, že rovnakú pomoc je potrebné poskytovať aj budúcim osvojiteľom a fyzickým osobám, ktoré majú deti zverené do starostlivosti neodkladným opatrením. Už dnes poskytuje orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately takúto pomoc aj budúcim osvojiteľom a fyzickým osobám, ktoré majú deti zverené neodkladným opatrením, avšak podľa aktuálnej právnej úpravy nemôže orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zabezpečiť výkon predmetných opatrení pre budúcich osvojiteľov a osoby, ktoré majú deti zverené neodkladným opatrením centrom pre deti a rodiny (na § 44a ods. 1 nadväzuje § 73 ods. 6, podľa ktorého môže orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately výkon zákonom stanovených opatrení o.i. aj § 44a ods. 1 zabezpečiť na základe odporúčania ambulantnou formou alebo terénnou formou v centre pre deti a rodiny). Navrhuje sa preto zodpovedajúce doplnenie ustanovenia tak, aby aj v prípade, že je dieťa zverené do predosvojiteľskej starostlivosti alebo fyzickej osobe neodkladným opatrením, bude môcť byť odborná pomoc zabezpečená aj prostredníctvom centier pre deti a rodiny.

Prispôsobovanie sa podmienkam v novom rodinnom prostredí je zložitý proces tak pre dieťa, ako aj pre jeho náhradného rodiča. Každé dieťa zvláda adaptáciu na nové rodinné, ako aj širšie sociálne prostredie inak. Tento proces ovplyvňuje na strane dieťaťa mnoho faktorov o.i. vek, zdravotný stav, dôvody ohrozenia, pre ktoré musela byť situácia dieťaťa riešená náhradnou starostlivosťou, osobná skúsenosť dieťaťa, výchovný štýl pôvodnej rodiny atď.

Nakoľko proces prispôsobenia sa dieťaťa ako aj náhradných rodičov novej situácii je kľúčovým pre vývin dieťaťa a úspešné fungovanie náhradnej rodiny, navrhuje sa zaviesť (pri zachovaní ostatných foriem odbornej pomoci) cieľnú podporu adaptácie dieťaťa v náhradnom rodinnom prostredí formou odbornej metódy práce zameranej na prispôsobenie sa novej situácii v rozsahu najmenej 15 hodín po dobu deviatich mesiacov od zahájenia osobnej starostlivosti o dieťa. Túto cieľnú formu pomoci môže orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately poskytovať sám, alebo ju môže formou odporúčania zabezpečiť v centre pre deti a rodiny.

Podľa aktuálnej úpravy (§ 44a ods. 2) orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately priebežne sleduje výkon náhradnej osobnej starostlivosti a pestúnskej starostlivosti a najmenej raz za šesť mesiacov predkladá súdu správu o kvalite starostlivosti o dieťa v náhradnej osobnej starostlivosti alebo v pestúnskej starostlivosti vrátane informácie o tom, či rodičia môžu prevziať dieťa do osobnej starostlivosti. Táto povinnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately nadväzuje na § 92 Vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy, podľa ktorého, ak súd hodnotí výkon náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti, môže si na tento účel najmä vyžiadať správu o maloletom dieťati od orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, iných osôb, ktoré sú oboznámené s pomermi maloletého dieťaťa, osoby, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúna.

Priebežné sledovanie situácie dieťaťa, o ktoré sa osobne stará poručník dieťaťa, ktoré bolo zverené do starostlivosti budúceho osvojiteľa alebo do starostlivosti fyzickej osoby neodkladným opatrením súdom upravenie nie je, ale vzhľadom na to, že aj v týchto prípadoch ide povahou o náhradnú starostlivosť, navyše v prípade zverenia do predosvojiteľskej starostlivosti a starostlivosti fyzickej osoby neodkladným opatrením časovo limitovanú, je zásadné, aby bola situácia dieťaťa, osobitne proces adaptácie dieťaťa na nové rodinné podmienky tiež priebežne sledovaná.

V čl. IV sa okrem iného, navrhuje, aby platiteľ príspevkov na podporu náhradnej starostlivosti oznámil orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately zníženie opakovaného príspevku na dieťa zverené do náhradnej starostlivosti na polovicu po dobu dlhšiu ako tri mesiace z dôvodu určenia osobitného príjemcu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z dôvodu, že tieto dávky nie sú využívané na stanovený účel (napr. neplnenie povinnej školskej dochádzky).

Navrhuje sa, aby orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately bezodkladne informoval súd o pretrvávajúcom neplnení účelu príspevkov na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa, ak ide o dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti alebo o dieťa, o ktoré sa osobne stará poručník, nakoľko ide o významnú informáciu ku kvalite starostlivosti o dieťa v náhradnej starostlivosti. V týchto prípadoch (ako aj v prípadoch, kedy je dieťa zverené do iných foriem starostlivosti a bolo mu oznámenie neplnenie ich účelu, ktoré však súd priebežne nehodnotí) bude zároveň orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately postupovať ako v každom oznámenom prípade možného ohrozenia dieťaťa – prehodnotí mieru ohrozenia dieťaťa vo vzťahu k náhradnej rodine a zvolí ďalší postup.

(§ 44a ods. 2)

Ako už bolo uvedené, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately priebežne sleduje výkon náhradných foriem starostlivosti o dieťa. Navrhuje sa spresniť aj spôsob, akým priebežné sledovanie prebieha. Navrhuje sa výslovne uviesť, že dieťa musí byť navštívené v náhradnom rodinnom prostredí a to najmenej raz za pol roka, a ak ide o začínajúcu náhradnú starostlivosť alebo náhradná starostlivosť je realizovaná v tom istom rodinnom prostredí ako žije rodič, najmenej raz za tri mesiace dieťaťa. V prípade nových náhradných rodín je potrebné intenzívnejšie počas prvého roka sledovať proces adaptácie dieťaťa a ponúkať pomoc (napr. už uvedenú odbornú metódu práce zameranú na podporu adaptácie dieťaťa v náhradnom rodinnom prostredí). V prípade, ak je náhradné rodinné prostredie dieťaťa rovnaké ako prirodzené rodinné prostredie rodiča dieťaťa, je skutočne zásadné sledovať vplyv prítomnosti rodiča, ktorému muselo byť dieťa odňaté zo starostlivosti rozhodnutím súdu, na vývin dieťa, ale aj priebežne zhodnocovať, či sa situácia v rodine nezmenila do tej miery, že rodič/rodičia môžu prevziať dieťa opäť do svojej osobnej starostlivosti.

Navrhuje sa zároveň stanoviť, že súčasťou priebežného sledovania je vždy aj overenie (v rovnakých lehotách ako návštevy dieťaťa) starostlivosti o dieťa u pediatra a plnenie povinností vo vzťahu k škole, školskému zariadeniu tak náhradným rodičom, ako aj dieťaťom.

K bodom 2 až 4 [§73 ods. 4 písm. a) a b), ods. 5 a 6 písm. d), §77 ods. 2 písm. a)]

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s novým znením ustanovenia § 44a.

K bodu 5 (§ 94 nový odsek 7)

Podľa zákona č. 453/2003 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov sú orgán príslušný na poskytovanie prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa a orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately súčasťou toho istého orgánu štátnej správy – úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Pojem orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pomenúva konkrétnu odbornú kompetenciu a funkciu v oblasti ochrany detí a vzhľadom na špecifickú povahu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v prípade, ak je potrebné jednoznačne určiť, že je povinnosť, úloha, oprávnenie smerované výlučne na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, právne predpisy používajú tento pojem.

Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately má vo vzťahu k deťom o.i. svoje špecifické postavenie v oblasti trestného práva a tiež priestupkového práva podľa zákona č. 372/1990 Z.z. o priestupkoch a vzhľadom na úlohy, ktoré v týchto oblastiach plní, má tiež k dispozícii rozhodnutia príslušných orgánov v trestných veciach aj vo veciach priestupkov.

Nakoľko je pre rozhodovanie vo veciach prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa podstatná informácia o výsledku trestného a priestupkového konania - konkrétne, že dieťa spáchalo úmyselný trestný čin alebo že spáchalo priestupok, najvhodnejším a najefektívnejším zdrojom tejto informácie je práve orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Napriek tomu, že v princípe informáciou disponuje úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, disponuje ňou ako orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účely výkonu opatrení sociálnej kurately detí a preto je potrebné upraviť, že takáto informácia z činnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately bude poskytovaná orgánu príslušnému na poskytovanie prídavku na dieťa a príplatku k prídavku.

K článku IV (zákon č. 627/2005 Z. z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 (§ 3 ods. 5)

Spresňujú sa podmienky vzniku nároku na jednorazový príspevok pri zverení dieťaťa do náhradnej starostlivosti. Vychádza sa z princípu, že nárok na tento príspevok vzniká tomu istému dieťaťu len raz, čím sa predchádza jeho opakovanému poskytovaniu pri opakovanom zverení do náhradnej starostlivosti.

Zároveň sa ustanovuje výnimka pre prípady, ak bolo dieťa po predchádzajúcom zverení do ktorejkoľvek formy náhradnej starostlivosti následne zverené do pestúnskej starostlivosti. Dôvodom je skutočnosť, že pestúnska starostlivosť je sprostredkovaná náhradná rodinná starostlivosť a žiadateľ o pestúnsku starostlivosť musí splniť prísne podmienky (bezúhonnosť, príprava, posúdenie...) pre zapísanie do zoznamu žiadateľov. V prípade pestúnov nejde o príbuzných dieťaťa, či blízkych dieťaťu, a preto je potrebné i naďalej podporovať a hlavne uľahčovať túto formu náhradnej starostlivosti, v tomto prípade o to viac, že predchádzajúca náhradná starostlivosť z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov zanikla a je v záujme dieťaťa

stabilizovať jeho situáciu a utvoriť podmienky v rodinnom prostredí. V takom prípade sa umožňuje vznik nároku na jednorazový príspevok aj opakovane. Výnimka sa neuplatní v prípade, ak pestúnska starostlivosť vznikla po zániku spoločnej náhradnej starostlivosti rozvodom manželov a dieťa bolo následne zverené do pestúnskej starostlivosti jednému z bývalých manželov, keďže v takom prípade nejde o vznik novej formy náhradnej starostlivosti odôvodňujúci opätovné poskytnutie príspevku.

K bodu 2 (§ 3 ods. 6)

Obmedzuje sa poskytnutie jednorazového príspevku pri zverení do náhradnej starostlivosti v prípade, že dieťa zostáva žiť vo svojom prirodzenom prostredí, teda naďalej ostáva v domácnosti, v ktorej bolo pred zverením do náhradnej starostlivosti.

K bodu 3 (§ 7aa a § 7ab)

Upravuje sa poskytovanie vybraných príspevkov na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa v nadväznosti na právne následky spojené s určením osobitného príjemcu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa a s ich nevyplácaním podľa zákona č. 600/2003 Z. z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prídavku na dieťa“).

Počas obdobia určenia osobitného príjemcu z dôvodu nevyužívania prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa na ich účel [§ 12a, odsek 1 písmeno a) bod 1 a 2 zákona o prídavku na dieťa] sa navrhuje opakovaný príspevok náhradnému rodičovi a osobitný opakovaný príspevok náhradnému rodičovi poskytovať vo výške 50 % ustanovenej sumy. Ak sa výplata prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa zastaví z presne vymedzených dôvodov (§ 12a ods. 8 zákona o prídavku na dieťa), opakovaný príspevok náhradnému rodičovi a osobitný opakovaný príspevok náhradnému rodičovi sa nebude nevyplácať.

Zároveň sa počas obdobia, v ktorom sa prídavok na dieťa a príplatok k prídavku na dieťa nevyplácajú, bude opakovaný príspevok dieťaťu poskytovať vo výške 50 %. Právna úprava zabezpečuje zohľadnenie následkov vyplývajúcich z neplnenia povinností vo vzťahu k výchove a vzdelávaniu dieťaťa aj v systéme príspevkov na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa a posilňuje vzájomnú previazanosť jednotlivých nástrojov štátnej podpory rodín s deťmi.

K bodu 4 (§ 7b)

Vylučuje sa nárok na príspevky v náhradnej starostlivosti aj v prípade, ak sa náhradný rodič a dieťa zverené do náhradnej starostlivosti dlhodobo nezdržiavajú na území Slovenskej republiky. Za takýto prípad sa nepovažuje pobyt zverného dieťaťa v zahraničí výlučne z dôvodu štúdia. Nárok sa zároveň vylučuje, ak je dieťa vo výkone väzby, trestu odňatia slobody alebo vo výkone detencie, ako aj v prípade, ak sa dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti poskytuje pobytová starostlivosť z dôvodu výkonu rozhodnutia súdu o uložení výchovného opatrenia alebo ochrannej výchovy alebo z dôvodu výkonu neodkladného opatrenia súdu v zariadení sociálnoprávnej ochrany

detí a sociálnej kurately alebo vo výchovnom zariadení. Dôvodom je, že počas tohto obdobia sú potreby dieťaťa zabezpečované v rámci príslušného zariadenia alebo výkonu rozhodnutia, a preto nie je naplnený účel, na ktorý sú opakované príspevky v náhradnej starostlivosti určené.

K bodu 5 (§ 15a)

Rozširujú sa povinnosti platiteľa za účelom posilnenia kontroly účelného využívania vybraných príspevkov v náhradnej starostlivosti, ktorý bude pri preverovaní ich účelného využitia spolupracovať s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Právna úprava sleduje ochranu najlepšieho záujmu dieťaťa, podporu stability náhradného rodinného prostredia a predchádzanie situáciám, v ktorých by mohlo dochádzať k nevyužívaniu systému náhradnej starostlivosti na svoj účel.

Zároveň sa ustanovuje oznamovacia povinnosť platiteľa príspevku voči orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v prípadoch, ak sa opakovaný príspevok dieťaťu poskytuje v zníženej sume z dôvodu zastavenia výplaty prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa. Cieľom tejto úpravy je umožniť včasné posúdenie situácie dieťaťa a prijatie primeraných opatrení na ochranu jeho najlepšieho záujmu.

K bodu 6 (§ 18)

Legislatívno-technické spresnenie.

K bodu 7 (§ 19d)

V súvislosti s navrhovanými zmenami sa upravuje prechodné ustanovenie, podľa ktorého sa konania vo veci jednorazového príspevku pri zverení do náhradnej starostlivosti začaté pred 1. januárom 2027 a právoplatne neskončené do 31. decembra 2026 dokončia podľa právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2026. Cieľom je zachovať právny režim platný v čase začatia konania a zabezpečiť právnu istotu účastníkov konania.

K článku V (zákon č. 201/2008 Z. z. o náhradnom výživnom a o zmene a doplnení zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 [§ 2 ods. 1]

Legislatívno-technické spresnenie

K bodu 2 (§ 2)

Navrhuje sa vypustiť s cieľom zabezpečiť jednotné posudzovanie podmienok nároku na náhradné výživné pre všetky oprávnené osoby a odstrániť výnimku z plnenia zákonom ustanovených podmienok.

K bodom 3 a 4 [§ 2 ods. 3 písm. a) a b); § 2 ods. 3 písm. c)]

Legislatívno-technické spresnenia.

K bodu 5 (§ 2 ods. 4)

Spresňujú a dopĺňajú sa skutočnosti vylučujúce nárok na náhradné výživné tak, aby sa zabezpečilo jednotné posudzovanie nároku na náhradné výživné vo všetkých prípadoch, keď sa oprávnenej osobe poskytuje starostlivosť pobytovou formou v zariadení, alebo sa nachádza vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo detencie. Právna úprava zároveň zosúladí vylúčenie nároku na náhradné výživné s dôvodmi určenia osobitného príjemcu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa a s obdobím nevyplácania prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa podľa zákona o prídavku na dieťa. Cieľom úpravy je zabezpečiť vecnú previazanosť oboch právnych úprav a jednotné posudzovanie plnenia povinností vo vzťahu k starostlivosti, výchove a vzdelávaniu nezaopatreného dieťaťa.

K bodu 6 [§ 9 ods. 5 písm. b)]

Ustanovuje sa dvojmesačná lehota na podanie žiadosti o obnovenie výplaty náhradného výživného keď bola výplata zastavená na podnet samotného poberateľa. Ak poberateľ v tejto lehote o obnovenie výplaty nepožiadá, nárok na náhradné výživné zaniká uplynutím tejto lehoty. Cieľom úpravy je časovo ohraničiť trvanie nároku v prípadoch, keď bola výplata zastavená na podnet samotného poberateľa a tento následne neprejaví záujem na jej obnovení.

K bodom 7 a 8 [§ 11 ods. 4; § 12 ods. 4 písm. a)]

Legislatívno-technické spresnenia.

K článku VI (zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)**K bodu 1 (§ 3 ods. 1)**

Upravujú sa podmienky nároku na rodičovský príspevok ustanovením podmienky trvalého pobytu alebo prechodného pobytu dieťaťa na území Slovenskej republiky. Úprava nadväzuje na obdobnú podmienku ustanovenú v zákone o prídavku na dieťa a zabezpečuje zosúladenie podmienok poskytovania oboch štátnych sociálnych dávok. Cieľom úpravy je vytvoriť jednotný prístup pri posudzovaní nároku na dávky poskytované na podporu starostlivosti o dieťa a umožniť efektívnejšie overovanie skutočností rozhodujúcich pre ich poskytovanie v zmysle riadnej starostlivosti o dieťa.

K bodom 2 a 3 (§ 4 ods. 3 a 4)

Upravuje sa výška rodičovského príspevku počas obdobia zastavenia výplaty prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa z dôvodu nevyužívania týchto dávok na ich účel podľa zákona o prídavku na dieťa [§ 12a, odsek 1 písmeno a) bod 1 a 2]. Rodičovský príspevok sa v takom prípade poskytuje vo výške 50 % jeho ustanovenej sumy. Úprava nadväzuje na doterajšie prepojenie právnej úpravy rodičovského príspevku s plnením povinností v oblasti výchovy a vzdelávania dieťaťa a zosúladí dôvody zníženia rodičovského príspevku s rozšíreným okruhom dôvodov na

určenie osobitného príjemcu prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa podľa zákona o prídavku na dieťa. Cieľom úpravy je zabezpečiť jednotné uplatňovanie právnych následkov vyplývajúcich z neplnenia povinností vo vzťahu k výchove a vzdelávaniu dieťaťa a posilniť vzájomnú previazanosť systému štátnych sociálnych dávok.

K bodom 4 až 9 (§ 5 ods. 8, 9, 10, 11 a 12)

Spresňuje sa postup určenia osobitného príjemcu rodičovského príspevku. Ak je osobitný príjemca už určený podľa osobitných predpisov, určí sa za osobitného príjemcu rodičovského príspevku tento osobitný príjemca. V ostatných prípadoch sa umožňuje určiť za osobitného príjemcu aj inú právnickú osobu (vrátane obce) alebo fyzickú osobu, ktorá spĺňa zákonom ustanovené podmienky a s určením súhlasí. Ak takúto osobu nemožno určiť, osobitným príjemcom sa určí obec podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu oprávnenej osoby. Dopĺňajú sa aj dôvody na určenie osobitného príjemcu. Osobitnému príjemcovi sa ukladá povinnosť použiť rodičovský príspevok na zákonom ustanovený účel a poskytnúť alebo sprostredkovať pomoc smerujúcu k odstráneniu dôvodov jeho určenia. Zároveň sa upravujú podmienky jeho uvoľnenia po pominutí dôvodov na určenie alebo na žiadosť oprávnenej osoby, ak bol určený na jej žiadosť.

K bodu 10 (§ 7)

Legislatívno-technické spresnenie.

K článku VII (Zákon č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky)

K bodu 1 [§ 3 ods. 1 písm. a) a b)]

V súvislosti s účinnosťou zákona č. 406/2025 Z. z., ktorou sa novelizoval aj zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách sa v § 23c upravila nová samostatne vykonávaná odborná činnosť - rozvoj rodičovských zručností, ktorú je možné vykonávať iba na základe akreditácie udelenej MPSVR SR a následnej registrácie príslušným vyšším územným celkom. Osoby poskytujúce podporu rodinám s deťmi v ranom veku musia spĺňať kvalifikačný predpoklad v súlade s § 84 ods. 21, a to absolvovaním akreditovaného vzdelávacieho programu v rozsahu najmenej 70 hodín. Navrhovanou právnou úpravou sa dopĺňa do § 3 ods. 1 táto odborná činnosť s cieľom poskytnúť dotáciu na mzdy a odvody, odmenu a nákup materiálno-technického vybavenia fyzickým osobám poskytujúcim rozvoj rodičovských zručností na rovnakom základe, ako pri špecializovanom sociálnom poradenstve a sociálnej rehabilitácii.

K bodu 2 [§ 4 ods. 2 a 3]

V odseku 2 sa navrhuje spresnenie definície školských potrieb s cieľom prispôbiť definíciu modernému výchovno-vzdelávaciemu procesu pre účely poskytovania dotácií. Navrhované znenie reaguje na digitalizáciu školstva a neupriamuje sa výhradne na tradičné školské potreby (zošity, tlačene učebnice, písacie pomôcky), ale zahŕňa aj moderné formy výučby, ako sú interaktívne vzdelávacie nástroje, digitálne učebnice či nákup prístupov do vzdelávacích aplikácií.

Navrhovaná úprava v odseku 3 zosúladí poskytovanie dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa s postupnou implementáciou novej právnej úpravy predprimárneho vzdelávania, ktorá s účinnosťou od 1. septembra 2027 zavádza povinné predprimárne vzdelávanie pre deti od štyroch rokov veku a následne s účinnosťou od 1. septembra 2028 pre deti od troch rokov veku. Rozšírenie okruhu oprávnených detí, ktorým sa poskytuje dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa, odstraňuje finančné bariéry pre rodiny a pôsobí ako účinný podporný nástroj na zvýšenie zaškolenosti detí od raného veku. Navrhované opatrenie zároveň garantuje rovný prístup k predprimárnemu vzdelávaniu, prispieva k sociálnej inklúzii a zabezpečuje pravidelnú, nutrične vyváženú stravu pre širšiu skupinu detí.

Zároveň sa navrhuje úprava poznámky pod čiarou k odkazu 34, v ktorej sa navrhuje uviesť odkaz na celý § 32 školského zákona. Súčasný znenie odkazu pod čiarou je neúplný, nakoľko nezohľadňuje iné typy stredných škôl s päťročným vzdelávacím programom, akými sú napríklad bilingválne obchodné akadémie, technické lýceá či konzervatóriá.

K bodu 3 [§ 4 ods. 6 písm. a]

Legislatívno-technická úprava súvisiaca s navrhovanými zmenami v bode 2 v § 4 ods. 3.

K bodu 4 [§ 4 ods. 6 písm. c)]

Legislatívno-technická úprava. Ide o precizovanie textu aj v nadväznosti na možnosť individuálneho vzdelávania uskutočňovaného aj na strednej škole.

K bodu 5 [§ 4 ods. 7]

Navrhuje sa zmena termínu predkladania žiadosti na dotáciu na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa, ktorá reaguje na skúsenosti z doterajšej aplikačnej praxe. Úprava lehoty odstraňuje časovú tieseň žiadateľov počas decembrového dovolenkového, prázdninového obdobia a poskytuje im väčší časový priestor na prípravu podkladov. Zároveň sa tým vytvárajú optimálne podmienky pre príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na administratívne spracovanie, kontrolu a poskytnutie preddavku v zákonom stanovených termínoch.

K bodu 6 [§ 4 odsek 9]

Uvedená úprava sa navrhuje v záujme zosúladenia predmetného ustanovenia s § 4 ods. 3 písm. c) zákona.

K bodu 7 [§ 4 ods. 10 písm. a)]

Na základe aplikačnej praxe sa navrhuje posunúť termín na oznámenie zmien rozhodujúcich pre výpočet dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa. Súčasná lehota (do konca mesiaca, v ktorom zmena nastala) sa mení na termín do 10. dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Cieľom úpravy je odstrániť časovú tieseň žiadateľov pri nahlasovaní zmien vzniknutých na konci mesiaca. Zmena zároveň zníži administratívnu záťaž úradov práce, sociálnych vecí a

rodiny, ktorým odpadne potreba opakovaného prepočítavania súm dotácií po mesačných uzávierkach.

K bodu 8 [§ 4 odsek 10 písm. c)]

Za účelom zabezpečenia hospodárneho vynakladania finančných prostriedkov sa navrhuje zaviesť pre žiadateľa novú povinnosť. Žiadateľ bude povinný do 15. júla príslušného rozpočtového roka oznámiť skutočný počet odstravovaných detí alebo odobraných obedov k 30. júnu daného roka. Tento údaj je nevyhnutný pre presné určenie výšky preddavku na nasledujúce obdobie od 1. septembra do 31. decembra. Ak bol preddavok poskytnutý na obdobie od 1. januára do 30. júna vyšší ako reálne preukázané výdavky, preddavok na obdobie od 1. septembra do 31. decembra sa o tento rozdiel pomerne zníži.

K bodu 9 [§ 4 ods. 12]

Na základe aplikačnej praxe sa navrhuje jednoznačne ustanoviť povinnosť pre žiadateľa v prípadoch, keď zariadenie školského stravovania pripraví stravu (primárne obed, prípadne raňajky, desiata alebo olovrant podľa svojho rozhodnutia) v nižšej hodnote, ako je suma poskytnutej dotácie. Vzniknutý rozdiel, ktorý predstavuje zostatok z paušálne poskytnutej dotácie, bude žiadateľ povinný použiť na režijné náklady a o tento rozdiel znížiť príspevok rodiča dieťaťa alebo fyzickej osoby, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti rozhodnutím súdu, na úhradu režijných nákladov, ak takýto príspevok určil. Cieľom tohto opatrenia je zabezpečiť, aby boli ušetrené finančné prostriedky z poskytnutej dotácie prioritne a v plnom rozsahu využité v prospech dieťaťa a na zníženie finančného zaťaženia jeho zákonného zástupcu.

K bodu 10 [§ 4 ods. 13]

Navrhuje sa zvýšenie dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa (zo súčasných 33,20 € na 50 €), ktorej poskytovanie je dlhodobopovažované za dôležitý podporný nástroj sociálnej inklúzie, ktorý prispieva k podpore vzdelávania detí z nízkopríjmových domácností.

K bodu 11 a 12 (§ 5 ods. 2 a 4)

Rozširuje sa okruh žiadateľov o dotáciu na zabezpečenie výkonu osobitného príjemcu. Dotácia na zabezpečenie výkonu osobitného príjemcu sa bude poskytovať každému žiadateľovi, ktorý je osobitným príjemcom.

Zároveň sa upravuje výška dotácie podľa spôsobu poskytovania pomoci v hmotnej núdzi, štátnej sociálnej dávky alebo príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby. Dotáciu možno poskytnúť na každého člena domácnosti, ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi, alebo na poberateľa štátnej sociálnej dávky alebo poberateľa príspevku na pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, najviac vo výške 5 eur mesačne, ak sa pomoc alebo dávka poskytuje výlučne vo vecnej forme, 3 eurá mesačne, ak sa viac ako polovica poskytuje vo vecnej forme, a 1 euro mesačne, ak sa najmenej polovica poskytuje v peňažnej forme.

Cieľom je prispieť na výkon osobitného príjemcu a s tým súvisiace náklady osobitného príjemcu.

K bodu 13 [§ 6 ods. 1 písm. a)]

Návrhom sa rozširuje cieľová skupina pre poskytnutie dotácie na podporu rekondičných aktivít tak, aby podpora obnovovania psychickej kondície a fyzickej kondície fyzickej osoby, ktorým je dieťa so zdravotným postihnutím, zahrnula aj členov domácnosti (zvyčajne rodinu) tohto dieťaťa. Pre zabezpečovanie a uspokojovanie potrieb dieťaťa je základným rámcom jeho rodina. Ľudia v rodine nežijú „vedľa seba“, ale „spolu“ - každý niečo dáva a každý niečo prijíma. V zdravo fungujúcej rodine je nevyhnutnosťou tiež uspokojovanie potrieb rodičov a „zdravých“ súrodencov dieťaťa so zdravotným postihnutím. Podpora spoločne stráveného času rodín predstavuje účinný preventívny nástroj v oblasti ochrany duševného zdravia a stability rodinného prostredia. Jej význam má opodstatnenie aj pri rodinách s deťmi so zdravotným postihnutím, ktoré sú dlhodobo vystavené zvýšenej fyzickej, psychickej a sociálnej záťaži. Systematická možnosť oddychu prispieva k predchádzaniu syndrómu vyhorenia u rodičov a podporuje regeneráciu síl a znižovanie stresu, ktorý môže negatívne ovplyvňovať fungovanie celej rodiny. Spoločné rekondičné pobyty vytvárajú priestor na posilnenie vzťahových väzieb medzi členmi rodiny, zlepšenie komunikácie a budovanie vzájomnej dôvery. Takáto forma podpory má aj preventívny charakter a posilňuje celú rodinu, nie len dieťa so zdravotným postihnutím a prispieva k stabilizácii rodinného prostredia a zvyšovaniu kvality života všetkých členov rodiny.

K bodu 14 [§ 6 ods. 1 písm. b)]

Navrhuje sa rozšírenie cieľovej skupiny pre poskytovanie dotácie na podporu rekondičných aktivít o osoby poberajúce invalidný dôchodok, ktoré dovŕšili dôchodkový vek. Hlavným cieľom tohto opatrenia je prevencia sociálneho vylúčenia a podpora regenerácie psychických i fyzických síl u skupiny seniorov, ktorí spĺňajú podmienku veku pre poskytnutie rekondičných aktivít, avšak nie sú poberateľmi starobného dôchodku z dôvodu, že invalidný dôchodok bol po dovŕšení veku nároku na starobný dôchodok vyšší ako vypočítaný starobný dôchodok a z toho dôvodu ostali poberateľmi invalidného dôchodku. Táto skutočnosť ich vylučovala z okruhu oprávnených osôb, ktoré sú v súčasnosti definované o.i. ako poberatelia starobného dôchodku.

K bodom 15 a 16 [§ 6 ods. 2 písm. a), b) a e)]

V súvislosti s úpravou v § 6 ods. 1 písm. a) sa v odseku 2 upravujú náklady, na ktoré je možné dotáciu na podporu rekondičných aktivít poskytnúť a to nielen na mzdy a odmeny zamestnancov, ktorý dané aktivity realizujú ale aj, v prípade, ak ide o neplnoleté dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím, na oprávnené cestovné náhrady (cestovné, náklady na ubytovanie a stravné) najviac trom fyzickým osobám, ktoré s ním žijú v jednej domácnosti.

K bodom 17 a 21 [§ 17 ods. 2, a 3, § 8 ods. 1 písm. b) a ods. 3]

Navrhovanou úpravou sa rozširuje okruh oprávnených žiadateľov o profesijné organizácie združujúce sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce. Zároveň sa rozširuje okruh podporovaných aktivít o zabezpečovanie medzinárodnej spolupráce s profesijnými združeniami a vzdelávacími inštitúciami v oblasti sociálnej práce. Cieľom je podporiť prenos príkladov dobrej praxe, implementáciu medzinárodných štandardov a odborný rozvoj sociálnej práce. Taktiež sa umožňuje v oblasti edičnej činnosti podpora pravidelných a nepravidelných periodík zameraných

aj na výkon sociálnej práce. Podpora odbornej edičnej činnosti má prispieť k šíreniu odborných poznatkov, metodických postupov, výsledkov výskumu a príkladov dobrej praxe, ako aj k celoživotnému vzdelávaniu odborníkov a zvyšovaniu kvality výkonu sociálnej práce.

K bodu 22 [§ 11 ods. 2]

Na základe podnetov z aplikačnej praxe sa navrhuje posunúť lehotu na predkladanie žiadostí o dotáciu na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa z pôvodného termínu „do 10. januára“ na nový termín „do 10. februára“ príslušného kalendárneho roka. Cieľom tejto úpravy je poskytnúť žiadateľom dostatočný časový priestor na administratívnu prípravu žiadostí. Súčasný januárový termín sa v praxi ukázal ako problematický, a to najmä z dôvodu školských prázdnin a pretrvávajúceho čerpania dovolení na prelome rokov. V tomto období sa navyše podľa platnej právnej úpravy súbežne predkladajú aj žiadosti o dotáciu na podporu výchovy k zdravým stravovacím návykom dieťaťa, čo spôsobuje neúmernú administratívnu záťaž na strane žiadateľov. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny tieto žiadosti reálne spracúvajú až v priebehu mesiaca február a finančné prostriedky na dotácie na podporu výchovy k plneniu školských povinností dieťaťa vyplácajú do 25. februára. Posunom lehoty sa preto proces spracovania zo strany úradov nijako neoneskorí.

K bodu 23 [§ 11 odsek 4]

Navrhuje sa skrátenie súčasnej trojmesačnej lehoty a jej zjednotenie na obdobie dvoch mesiacov pre predkladanie žiadostí o dotáciu na podporu humanitárnej pomoci v prípadoch živeľnej pohromy, katastrofy, havárie alebo teroristického útoku nedošlo k oficiálnemu vyhláseniu núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie. Podľa platnej právnej úpravy sa lehota viaže výlučne na situácie, v ktorých bol núdzový stav alebo mimoriadna situácia oficiálne vyhlásená. Potreba objektívneho, včasného posúdenia následkov krízovej udalosti a zabezpečenia adresnosti poskytovanej pomoci je však v oboch prípadoch totožná. Zavedením jednotnej dvojmesačnej lehoty, ktorá začína plynúť od momentu vzniku samotnej udalosti, sa zabezpečí primeraný časový priestor na spoľahlivé overenie skutkového stavu a zefektívni sa distribúcia pomoci dotknutým subjektom.

K článku VIII (zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

K bodu 1 [§ 13 ods. 4 písm. a)]

V súvislosti s úpravou zákona o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v Čl. I, konkrétne ustanovenia § 12a ods. 1 písm. a), ktorou sa rozširujú dôvody určenia osobitného príjemcu v prípadoch zanedbávania výchovy a vzdelávania nezaopatreného dieťaťa, je nevyhnutná aj obdobná úprava podmienok poskytovania príspevku na nezaopatrené dieťa v zákone o pomoci v hmotnej núdzi. Medzi dôvody, keď príspevok na nezaopatrené dieťa nepatrí sa dopĺňajú situácie, keď bol určený osobitný príjemca prídavku a príplatku k prídavku podľa rozhodnutia príslušného úradu, keď sa oprávnená osoba dopustila

priestupku podľa osobitného predpisu (§ 72 Zákona č. 321/2025 Z. z. o školskej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorý súvisí s ohrozovaním výchovy a vzdelávania dieťaťa, neposkytovaním súčinnosti škole pri riešení rizikového správania dieťaťa, narúšaním výchovno-vzdelávacieho procesu, ako aj s ochranou pedagogických a odborných zamestnancov pri výkone ich povolania.

Zároveň sa navrhuje legislatívno-technická úprava poznámky pod čiarou k odkazom 41, 41a, 41b a 42 súvisiaca s navrhovanými zmenami v § 13 ods. 4 písm. a).

K bodu 2 [§ 14 ods. 5 písm. b)]

Upravuje sa rozšírenie okruhu nákladov spojených s bývaním v rodinnom dome, ktoré sa zohľadňujú na účely príspevku na bývanie podľa § 14 ods. 5 písm. b) zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Za poplatky spojené s bývaním sa bude považovať aj celková úhrada poplatkov za bývanie (dodávka vody z verejného vodovodu a odvádzanie odpadových vôd verejnou kanalizáciou, ak je rodinný dom na tieto siete pripojený, energie, plyn). Úprava tak zohľadňuje reálne náklady domácnosti spojené s užívaním rodinného domu.

K bodu 3 [§ 23 ods. 2 a § 23 ods. 3 písm. c)]

Spresňuje sa postup pri určení osobitného príjemcu pomoci v hmotnej núdzi. V prvom rade sa ustanovuje, že úrad určí za osobitného príjemcu subjekt, ktorý je už určený za osobitného príjemcu podľa osobitných predpisov. Ak takéhoto osobitného príjemcu úrad podľa osobitného predpisu neurčil, má rovnocennú možnosť určiť za osobitného príjemcu obec, v ktorej má príjemca pomoci v hmotnej núdzi pobyť alebo inú právnickú osobu alebo fyzickú osobu, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu a s určením za osobitného príjemcu súhlasí. Zrušením zákonného prioritného určenia obcí sa predíde ich administratívne preťaženie a úradom sa umožní flexibilne určiť za osobitného príjemcu napríklad mimovládnu organizáciu, ktorá dokáže vo viacerých prípadoch v teréne efektívnejšie zabezpečiť úlohy osobitného príjemcu, vzhľadom na zameranie svojej činnosti.

Osobitnému príjemcovi sa dopĺňa povinnosť členom domácnosti poskytnúť alebo sprostredkovať poskytnutie pomoci. Cieľom je vytvoriť podmienky na koordinovaný postup relevantných subjektov a odstránenie príčin, pre ktoré bol osobitný príjemca určený.

K bodu 4 (§ 34)

Legislatívno-technická úprava.

K článku IX (zákon č. 321/2025 Z. z. o školskej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov)

K bodu 1 [§ 72 ods. 9]

Ustanovuje sa povinnosť orgánu príslušného na prejednávanie priestupkov oznamovať úradu práce, sociálnych vecí a rodiny právoplatné rozhodnutia a ďalšie skutočnosti rozhodujúce na účely určenia osobitného príjemcu podľa zákona o prídavku na dieťa. Oznamovacia povinnosť sa vzťahuje aj na prípady, keď sa maloleté dieťa alebo žiak dopustilo konania, ktoré by inak bolo priestupkom, avšak príslušný orgán vec odložil, alebo konanie o priestupku zastavil z dôvodu že maloleté dieťa v čase spáchania priestupku nedovršilo 14 rokov veku. Cieľom úpravy je zabezpečiť prenos údajov nevyhnutných na výkon pôsobnosti úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a vytvoriť podmienky na riadne uplatňovanie právnej úpravy.

K článku X

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2027 okrem článku VII bodu 5, ktorý nadobúda účinnosť 1. decembra 2027.